

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Ταχ. Δ/ση : Μητροπόλεως 43-45 (1ος όροφος)
Τ.Κ. : 105 56, Αθήνα
Πληροφορίες : Γραφείο Διοικητή
Τηλ. : 2160046145
Email : dioikitis.dam@minfin.gr

ΠΡΟΣ:

Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
Εθνικής Οικονομίας και
Οικονομικών

Θέμα: Απάντηση στην υπ' αρ. 7371/08.07.2025 Ερώτηση του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου με θέμα: «Επίδραση των αλλαγών στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης»

Σχετ.: Ερώτηση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου με αρ. 7371/08.07.2025

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων και ειδικότερα αναφορικά με το ερώτημα 4 αυτής, σημειώνουμε:

Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) το οποίο εκπονήθηκε και εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο 2020, αποτελεί τον εθνικό οδικό χάρτη για την αναδιάρθρωση του παραγωγικού προτύπου των περιοχών μετάβασης όπως αυτές προσδιορίζονται στα ΕΣΔΙΜ, καθώς και την κάλυψη των ελλειμμάτων που προκαλούνται από τη διαδικασία μετάβασης, μέσα από την δημιουργία αξιών σε διαφορετικούς κλάδους και τομείς, αξιοποιώντας τα ποικίλα συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία διαθέτουν οι περιοχές και όλες τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης.

Η κατάρτιση του ΣΔΑΜ αποτελεί εθνική επιλογή και δεν απορρέει από το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προγραμματική περίοδο 2021-2027.

Δεδομένου όμως ότι κύρια πηγή χρηματοδότησης της Δίκαιης Μετάβασης είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ΣΔΑΜ έχει δυναμικό χαρακτήρα και για τον λόγο αυτόν θα προσαρμόζεται όταν απαιτείται, ακολουθώντας τις προτεραιότητες της πολιτικής συνοχής που αποτελεί το κύριο επενδυτικό μέσο της Ένωσης, εντός του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Η ένταξη της διάστασης του «χώρου» αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως προϋπόθεση για την διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του ΣΔΑΜ. Για το σκοπό αυτό, αναλύθηκε πληθώρα στοιχείων που σχετίζονται με τις υφιστάμενες και θεσμοθετημένες χρήσεις γης, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο και τις πολιτικές χωρικής ανάπτυξης, προσδιορίστηκαν οι Ζώνες Απολιγνιτοποίησης (ΖΑΠ) και αποφασίστηκε η χρήση του θεσμικού εργαλείου των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ), προκειμένου να καθοριστούν οι στρατηγικές κατευθύνσεις ανάπτυξης νέων γενικών χρήσεων γης.

Η αποκατάσταση και επανάχρηση των εδαφών, αποτελεί μια εξελισσόμενη διαδικασία.

Η γρήγορη υλοποίηση του ΣΔΑΜ, δεν στηρίζεται όμως αποκλειστικά και μόνο στην διαθεσιμότητα των εδαφών.

Συγκεκριμένα:

Ι. Με γνώμονα την επίτευξη περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής ισορροπίας στις περιοχές μετάβασης σε σύνδεση με τους άξονες προτεραιότητας του ΣΔΑΜ και μετά την έναρξη εφαρμογής του ευρωπαϊκού Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης (ΜΔΜ) με τη θεσμοθέτηση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) [Καν. (ΕΕ) 2021/1056, Ιούνιος 2021], ενεργοποιήθηκαν οι δύο Πυλώνες του

Μηχανισμού.

α. 1ος Πυλώνας ΜΔΜ, Πρόγραμμα ΕΣΠΑ ΔΑΜ 2021-2027 (Πρόγραμμα ΔΑΜ)

Το Πρόγραμμα ΔΑΜ με πόρους περίπου 1,63 δις € ενεργοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2022, με ειδικό στόχο την παροχή στήριξης σε εκείνες τις περιοχές και τους ανθρώπους που πλήττονται από τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης, προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050.

Η ενεργοποίηση του Προγράμματος ΔΑΜ έως σήμερα, έχει ως εξής:

- Εξειδίκευση περίπου του 69% του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος (1.117 εκ. ευρώ)
- Έκδοση 50 προσκλήσεων προϋπολογισμού περίπου 1.126 εκ. ευρώ, που αντιστοιχούν στο 69% του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος.
- Ένταξη 814 έργων με συνολικό προϋπολογισμό 793 εκ. ευρώ, που αντιστοιχούν στο 49% του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος. Από αυτό τον αριθμό, τα 38 αφορούν έργα υποδομών, καινοτομίας καθώς και δράσεις για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού των περιοχών ΔΑΜ, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 393 εκ. ευρώ. Παράλληλα, αναμένεται να ενταχθούν ακόμα 77 έργα επιχειρηματικότητας προϋπολογισμού περίπου 5 εκ. ευρώ.
- Νομικές δεσμεύσεις περίπου 552 εκ. ευρώ για το σύνολο του Προγράμματος, που αντιστοιχούν στο 34% του συνολικού προϋπολογισμού του.

Έμφαση έχει δοθεί σε δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας είτε μέσω της χορήγησης άμεσης ενίσχυσης είτε μέσω δανείων και εγγυήσεων των Ταμείων χαρτοφυλακίων της ΕΑΤ, για επενδυτικά σχέδια όλων των μεγεθών των επιχειρήσεων.

Σε εξέλιξη είναι δράσεις υποστήριξης των Ενεργειακών Κοινοτήτων, προγράμματα δια βίου μάθησης σε πράσινες και ψηφιακές δεξιότητες, δημιουργίας πιλοτικής μονάδας ΣΗΘΥΑ με πράσινο Υδρογόνο, κ.ά.

Προγραμματίζεται επίσης έως το τέλος του 2025, η έκδοση προσκλήσεων για χρηματοδότηση έργων και δράσεων που σχετίζονται με τη δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων στις ηπειρωτικές περιοχές ΔΑΜ καθώς και η υλοποίηση ενός πιλοτικού σχεδίου για τη μετατροπή της Μεγαλόπολης και του Αμυνταίου σε «έξυπνες και πράσινες πόλεις».

β. Ο 3ος Πυλώνας ΜΔΜ, αφορά δανειακή διευκόλυνση μέσω ΕΤΕπ με παράλληλη χορήγηση επιχορηγήσεων μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (CINEA), προς το δημόσιο τομέα των περιοχών ΕΣΔΙΜ.

Ήδη από το 2023 εγκρίθηκε μια πρώτη δανειακή σύμβαση της τάξης των 80,7 εκατ. € για επενδυτικό σχέδιο της Δυτικής Μακεδονίας, εκ των οποίων 58,1 εκατ. € είναι το δάνειο της ΕΤΕΠ, 14,5 εκατ. € η επιχορήγηση CINEA και 8,1 εκατ. € η εθνική συνεισφορά.

Το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει επιμέρους έργα ενεργειακών αναβαθμίσεων, βελτιώσεων του οδικού δικτύου και εκσυγχρονισμού εγκαταστάσεων, στο σύνολο της Περιφέρειας.

Ως συνέχεια της υλοποίησης του Πυλώνα 3 ΜΔΜ και σε κατόπιν σχετικής πρόσκλησης της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ, οι Περιφέρειες των περιοχών ΕΣΔΙΜ υπέβαλαν επενδυτικά σχέδια με έργα αναπτυξιακού χαρακτήρα και θετικών επιπτώσεων σε κοινωνικό, περιβαλλοντικό και ενεργειακό επίπεδο, στους τομείς υποδομών με έμφαση στην βιώσιμη κινητικότητα και την οδική ασφάλεια των τοπικών δικτύων, ενεργειακής απόδοσης, εκπαίδευσης, και γενικότερα της διαφοροποίησης του παραγωγικού προτύπου αυτών.

Τα επενδυτικά αυτά σχέδια αξιολογούνται από την ΕΤΕπ και το αμέσως προσεχές διάστημα πρόκειται να συναφθούν νέες συμβάσεις στο πλαίσιο του Πυλώνα 3, περίπου 234 εκατ. € (δάνειο, επιχορήγηση, εθνική συμμετοχή), για όλες τις περιοχές ΕΣΔΙΜ.

II. Πλέον της αξιοποίησης των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων για τη δίκαιη μετάβαση των περιοχών ΕΣΔΙΜ, κυβερνητική επιλογή αποτελεί η διαμόρφωση στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) ενός διακριτού προγράμματος ΕΠΑ ΔΑΜ με πόρους που προκύπτουν από την κατανομή εσόδων από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Σκοπός του ΕΠΑ ΔΑΜ, είναι η συνδρομή προς τις απαιτούμενες δράσεις και παρεμβάσεις καθώς και τα σχετικά έργα, που θα συντείνουν στην ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενίσχυση και η σταδιακή διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών και η δημιουργία θέσεων εργασίας στις περιοχές ΕΣΔΙΜ.

Οι ανωτέρω ενέργειες σε συνδυασμό με τη σταδιακή αποκατάσταση και επανάχρηση των λιγνιτικών εδαφών θα συντελέσουν στην ομαλή και δίκαιη μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή και παρέχοντας μια ουσιαστική ευκαιρία ανάπτυξης και προοπτικής για τους κατοίκους και τις περιοχές που επηρεάζονται.

Με εκτίμηση
Ο Διοικητής της ΕΥ ΔΑΜ

Πελοπίδας Καλλίρης